

Toimintasääntö Pohjois-Savon Asukaspaneeli

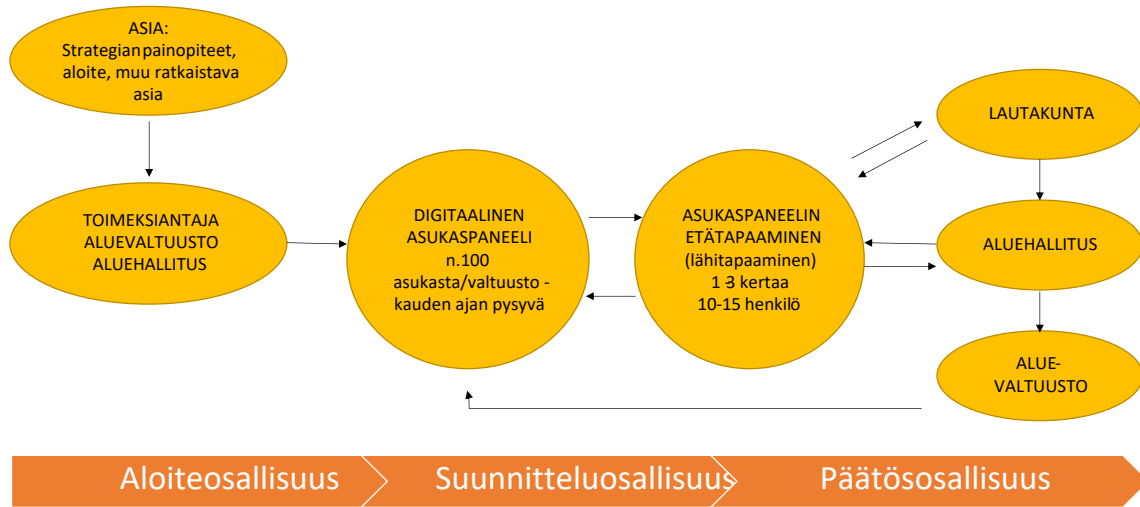
Pohjois-Savon asukaspaneeli tuo asukkaiden äänen osaksi päätöksentekoa sekä lisätä osallistumisen tasapuolisuutta ja päätöksenteon avoimuutta. Sen tarkoitus on auttaa hyvinvointialueen päättäjiä vaikeissakin päätöksissä tuottamalla yleistä näkemystä yksittäisten mielipiteiden sijaan.

Asukaspaneelissa satunnaisotannalla valittu joukko pohjoissavolaisia ihmisiä perehtyy syvällisesti hyvinvointialueen ajankohtaisiin teemoihin, kokoaa asukastietoa ja -ymmärrystä tarpeelliseksi katsomallaan tavalla ja tuottaa ehdotuksia ja ratkaisuja toimielinten käsittelyyn. Tässä asiakirjassa on kuvattu asukaspaneelitoiminnan mallin soveltaminen Pohjois-Savossa.

Toimielinorganisaatio

Kuva 1: Asukaspaneeli osana organisaatiota

Kuva 2: Asukaspaneelin prosessi Pohjois-Savossa (Sitran malliku)

Asukaspaneelin osallistujien valinta

Valtuustokauden mittaiseen Digitaaliseen asukaspaneelin osallistujat valitaan satunnaisotannalla jokaisen valtuustokauden alussa. Satunnaisotannan tapaa ei määritetä. Satunnaisotanta voidaan tehdä esim. tekemällä digi- ja väylävirastolle pyyntö tehdä otanta Pohjois-Savossa asuvista täysikäisistä asukkaista ja heidän yhteystiedoistaan. Otannan suuruus voi olla 2500 henkilöä.

Otannalle lähetetään kutsukirje saapua mukaan digitaaliseen asukaspaneeliin valtuustokauden ajaksi. Niiden osalta, jotka eivät kutsuun vastaa, yhteystiedot tuhotaan. Kutsuun vastanneiden ryhmästä tulee valtuustokauden ajan Digitaalinen Asukaspaneeli.

Toimeksiannot asukaspaneelille tulevat kokonaisuudessaan digitaaliseen ympäristöön kaikille mukana oleville. Tiedon ja näkemyksen kokoamista varten kutsutaan kokoon pienryhmä (10-15 henkeä) asukaspanelistien joukosta. Pienryhmän puheenjohtajana toimii joko asiaa käsittelevän lautakunnan, jaoston tai aluehallituksen nimeämä henkilö. Toimintaa koordinoi Hyte- ja osallisuus - palvelualueen osallisuuskoordinaattori.

Asukaspaneelin prosessi Pohjois-Savossa

Digitaalinen asukaspaneeli kutsutaan koolle vähintään kerran vuodessa, jolloin käydään läpi hyvinvointialueen strategian painopisteitä ja toteutunutta toimintaa. Asukaspaneeli tuottaa strategian pohjalta aloitteita ja ehdotuksia, jotka käsitellään asianmukaisissa lautakunnissa, jaostoissa sekä aluehallituksessa. Tuotos viedään aluevaltuustolle tiedoksi. Tämä tilaisuus toteutetaan toukokuussa. Päätöksenteon käsittely on toteuduttava elo-lokakuun aikana.

Lisäksi toimeksiantoja voi antaa aluehallitus, aluevaltuusto tai lautakunta selvittääkseen asukkaiden näkemyksen tiettyyn asiaan. Samalla se nimeää puheenjohtajan asukaspaneelille toimeksiannon ajaksi. Asukaspaneelin prosessi on määräaikainen kokonaisuus, joka kestää toimeksiannosta eteenpäin 2- 4 viikkoa.

Toimeksiannon sisältö voidaan saattaa digitaaliseen ympäristöön välittömästi ja antaa 7 vrk aikaa halukkaille tutustua teemaan ja tehdä tarkentavia kysymyksiä. Ensimmäinen pienryhmän etäpaneeli toteutuu 1-2 viikon kuluttua asian tiedoksi tulemisen jälkeen. Pienryhmä joukkoistaa omaa työtään haluamallaan tavalla digitaaliseen ympäristöön. Lopulta se muotoilee vastauksen asiaan ja saattaa sen päätöksentekoon käsiteltäväksi.

Jäsenenä toimiminen, tehtävät ja palkkiot

- Digitaaliseen asukaspaneeliin osallistuminen on vapaaehtoista ja toteutuu osallistujille itselleen sopivana aikana. Jos jonkin määräjän puitteissa osallistuminen ei onnistu, niin tämä ei aiheuta toimenpiteitä. Digitaalisesta osallistumisesta maksetaan palkkio koko prosessin keston ajalta voimassa olevan kokemustoimintapalkkion mukaisesti.
- Etäpaneeliin osallistuvien osallistumisesta palkkio on voimassa olevan kokemustoimintaohjeen mukainen. Osallistujiksi tulevien osalta toivotaan aktiivista panosta ehdotusten työstämisessä ja muotoilemisessa.
- Lähipaneeleihin osallistuville maksetaan samoin palkkio voimassa olevan kokemustoimintaohjeen mukaisesti. Lisäksi matkakorvaukset maksetaan hyvinvointialueella olevan käytännön mukaisesti.
- Mikäli oma osallistuminen pienryhmien toimintaan ei onnistu, on siitä välittömästi ilmoitettava ja annettava toiselle osallistumisen mahdollisuus.
- Hyvinvointialueen toimielin vastaa puheenjohtajaksi nimeämänsä henkilön palkkiosta.

Hyvinvointialueen tehtävät ja vastuut

- Hyvinvointialueen toimielimet ja viranhaltijat sitoutuvat osallisuuden edistämiseen ja asukaspaneelitoiminnan kiinnittämiseen osaksi organisaatiota. Asukaspaneelin tuottama tieto hyödynnetään päätöksenteossa ja suunnittelutyössä.
- Hyvinvointialueella on digitaalinen työskentely-ympäristö asukaspaneelille
- Hyvinvointialue huolehtii palkkioista sekä matkakorvauksista
- Hyvinvointialueen yhteyshenkilönä asiakaspaneelille toimii HYTE- ja osallisuus - palvelualueen osallisuuskoordinaattori tai muu paneelille osoitettu fasilitaattori.
- Asiaa käsittelevät toimielimet ovat valmiita nimeämään puheenjohtajan asukaspaneelille sen määräjäksi.

Ensimmäinen asukaspaneelikoikeilu järjestettiin 2022 syksyllä ja kokeilun pohjalta on työstetty tämä toimintasääntö. Tämän toimintasäännön mukaista asukaspaneelitoimintaa kokeillaan valtuustokauden päättymiseen saakka vuoteen 2025. Toimintasääntöä tarkistetaan uuden valtuustokauden käynnistyessä.

Laatija: Anne Aholainen, projektipäällikkö, osallisuus ja järjestöt, 044 714 2676,
anne.aholainen1@pshyvinvointialue.fi